

Ο ΧΘΕΣΙΝΟΣ ΜΟΥ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΙΚΩΝ

Φίλτατέ μοι,

Δεν θὰ ήδυνάμην οὔτε τὴν ὑμετέραν οὔτε τὴν ἐμὴν νὰ ἔκπληρώσω ἐπιθυμίαν, γράφων κατὶ τι εἰς τὸ ἀξιόλογον Ἡμερολόγιόν σας, ἀν δὲν ἔξηρχόμην εἰς περίπατον χθές.

Διότι ἡ κεφαλὴ μου κατὰ τὰς τελευταῖς ἡμέρας τόσον συνεταράχθη, τόσον ἔξεκλινε τῆς κανονικῆς τροχιας της, τόσον ἐστερώθη, ὥστε δὲν γεννᾷ ἡ μόνον λογαριασμοὺς σφαιριδίων καὶ καλπῶν καὶ ὑποψήφιών, δημάρχων, πυρέθρων καὶ συμβούλων.

Δέξα ὅμως τῷ Μαυρωνῷ! ὅτι προγένες ἀνανήψεις μικρόν, ἀπεφάσισα νὰ κάμω ἐν μικρὸν ταξιδίου πρὸς ἀνακαΐνισμὸν τῶν ἴδεῶν μου καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀπαισίου κρότου τοῦ τενεκὲ (διότι εἴμαι πρῶτος ἐκ τῶν κερδησάντων ἀπὸ τὸν καρρᾶ), καὶ τὸ ταξιδίον δέν με ἔβγαλε σὲ κακό.

Διότι, ίδού ὁ χθεσινός μου περίπατος μετετόπισεν ὄλεγον ἐν τῇ κεφαλῇ μου τὴν ἔδραν τῶν σκέψεών μου ἀπὸ τῆς ἐκλογικῆς αίθουσῆς εἰς παρακείμενόν τινα θαλαμίσκον.

Καὶ λοιπόν, φίλε μου, ἀπὸ τῆς προγένες Δευτέρας, οὐ τρ. μηνός, διαμένω εἰς τόπον γείτονα μέν, ἀλλὰ τέως ἀγνωστόν μοι. Ἡλθον νὰ τὸν γνωρίσω. Ἡ ἀνάγκη μὲ ἔκαμε καὶ ἡ φωνὴ τοῦ τενεκέ. Ἀφίνω κατὰ μέρος τὸν ἡρωϊκὸν ἀριθμὸν τῶν γιλιάδων, ὃς ὁ πλούσιος ὑποψήφιός μας καὶ οἱ πτωχοὶ φίλοι του ἐδαπάνησαν πρὸς ἀγορὰν ψήφων ... μαύρων. Καὶ τὸν παρᾶ, καὶ τὸν καρρᾶ! Εὗγε εἰς τοὺς πτωχοὺς ψηφοφόρους τοὺς λαβόντας τὸ χρῆμα καὶ ὑπέρευγε εἰς τοὺς πλουσίους ὑποψήφιους τοὺς δόντας αὐτό. Καὶ εἰς ἄλλα μὲ ὑγείαν!

Πτωχικὴ καλύθη φιλοξένου γωρικοῦ, ὃν τελευταῖον ἐγνώρισα, μοὶ παρέγει ξενίαν καὶ ἀσυλον. Εύρον ἐν αὐτῇ τὴν ἡσυχίαν μου. Εἴμαι μόγος, μακρὰν τῶν δικιμώνων καὶ πειρασμῶν. Θὰ μείνω ἕως ὅτου παρέλθῃ καὶ τὸ ποτῆριον τοῦτο.

ΣΚΑΡΑΛΟΣ ΣΟΥΤΣΟΥ

Χθες μ. υ. ὄνειρον συντρόφου, ὄνειρον φίλου τινὸς ἐξηλθον εἰς περίπατον. Τὸ βῆμα ἀνεπαισθήτως ἥγαγέ με, βεβυθισμένον εἰς ποικίλους λογισμούς, μακρὰν πρὸ μεμονωμένου τινὸς οἰκίσκου. Δένθρον, κῆπος, αὐλὴ, περίβολος, ἀλεκτριών, ἀμνός, ὄνος ἢ ἀνθρώπος οὐδαμόθεν τὴν δψιν προσέβαλλον. Παντελής ἐφημία.

Καὶ ἐν τούτοις ἔγκαιρα πατήματα ἀνθρωπίσκων ἐφαίνοντα ἔχει ἐπὶ τοῦ ἑδάφους. "Ισως ὁ οἰκίσκος ἔκεινος ἡτο φυλακή. Τις οἱ νάνοι ὅρτι ἀπέδρασαν.

Προσωρῶ περχιτέρω, πλησιάζω, παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς καὶ σκηνατίζω τὴν γνώμην ὅτι ὁ οἰκίσκος ἔκεινος εἶναι σταῦλος ἢ μικρόν τι γάντι ἐξ ἔκεινων ἀτινα ἀνὲ πᾶσαν τρίτην ἡμέραν βλέπουσι τὸν ἔφιππον ταχυδρόμον ἢ ὑποδέχονται ἀπόκατον εἰς καὶ ὃν πλάνητά τινα ἢ φυγόδικον ἢ τυγχῶν διαβάτην.

"Αλλ' οὐδὲ ἡ ἴδεα αὐτῇ ὑπῆρξε μοι πειστική· διότι τὸ μὲν πρόσφατα ἰγνάρια καὶ ἡ δυσώδεις ἀτασθαία, τὸ δὲ ἡ παντελῆς ἀπουσία ψυχῆς ζώσης καὶ ἡ ἔλλειψις δενδρυλλίου τινὸς ἢ ὅλης γάλης μοι ἔφαινοντα πράγματα ἀσυμβίβαστα καὶ ἀκατανόητα. Τὸ γάντι πάντοτε ἔχει μικρόν τινα κῆπον περίφρακτον, βλέπει τις ἔκει τινὰς δρυνθας, ἔνα ἀμνόν, ὅλιγα δένδρα καὶ τὰ τοιαῦτα. Λοιπὸν οὔτε φυλακὴ εἶναι, οὔτε σταῦλος ἢ γάντι.

"Αἱ εἶναι, εἴπον κατ' ἐμούτων, ἀρεύκτως τὸ ἱστορικὸν Βουστάσιον τοῦ Ἀρκουδομανώλη, τὸ ὅποῖον ἐξ ἀκοῆς εἴχον μάθει ἔκει που ὑπάρχον· οἱ βουκόλοι ἐξηλθον μὲ τοὺς βόχας καὶ ἔκλεισαν αὐτό· οὐ ἐπανέλθουν ἵσως μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· τὸ περιμετένω ὅλιγον νὰ τοὺς ἴδω μακρόθεν.

"Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀποριῶν καὶ σκέψεών μου τούτων καὶ ἐν τῇ κατὰ μικρὸν καρυφουμένῃ περιεργίᾳ μου περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ πλινθοκτίστου, σπιθαμιάτου καὶ κατὰ τὸ ημισυ ἡρειπωμένου ἔκεινου κτιρίου, βλέπω μακρὸν πρᾶγμά τι κινούμενον. Δὲν διέκρινα ἐν ἀρχῇ ἀν ἡτο ὄνος ἢ ἄλλο τι ζῷον. 'Εφ' ὅσον δύως προύχώρει ὡμοίατες μᾶλλον πρὸς ὄνθρωπον. 'Ο κορμός του ἐφαίνετο μέλχει, οἱ δὲ πόδες του λευκοί.

Πλησιάζει διεύθυνσιν ἔχον πρὸς τὸν οἰκίσκον. Τέλος δὲν ἔλειπεν ἢ δεκάς βημάτων νὰ φθάσῃ. Εμὲ τὸ ἀμβλὺ καὶ πεπλανημέ-

νον σύμματου δὲν ήδυνήθη νὰ διαχρίνῃ, ιστάμενον παρὰ μιᾶς τῶν γωνιῶν τοῦ οἰκίσκου.

Τὸν παρετήρουν μετὰ προσογῆς. Ὡτὸν ἀναστήματος χαμηλοῦ, παχύσαρκος ἄρκούντως, ἐτεροκλινής τοὺς ὕμους, χωλὸς τὸν ἔτερον πόδα καὶ ἡλικίας ὥσει ἐξήκοντα ἐτῶν· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐφόρει πῖλον ἀπομάχου χωροφύλαχος, ἐπὶ τῶν ὕμων εἶχεν, ἄνωθεν μαχροῦ τρίβωνος, ἀτέχνως ἐρριμμένον βαρύ τι σάλι, τὰ δὲ ὑπορθώματά του περιέβαλλε λευκοειδῆς λινῆ σκελέα, ἡς τὰ κάτω μέρη ἄρκούντως εἶχον τραχυνθῆ, ἔνεκα τῆς πρὸς τὰ κομψοτεγχημένα σάνδαλά του προστριβῆς· ὁ πώγων του κατὰ τὸ πλεῖστον λευκός, εἶχε πολλὴν ὄμοιότητα πρὸς τὸν τοῦ ἐφημερίου τοῦ χωρίου, οἱ δὲ ὄφθαλμοί του ἔχουπτον τὸ παχετῶδες καὶ ἀποκεκρυσταλλωμένον βλέμμα τῶν ὑπὸ λευκὰς διόπτρας ἐξ ἀπλῆς ὑέλου. Τέλος εἰς τὴν δεξιὰν χειρὰ ἔκρατει ὁ γέρων ράβδον εὔρωστον, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ἔντυπό τινα φύλλα χάρτου, ἀπόσπασμα ἢ ἐφημερίδος ἢ βιβλιαρίου τινός, εἰς ἣ βαδίζων ἔφριπτε τὸ βλέμμα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ὥσει ἀπεπειρᾶτο ν' ἀποστηθίσῃ τι.

"Εστη τέλος πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἰκίσκου καὶ ἀνεξήτησε τὴν κλεῖδα εἰς τὸ ζωνάριόν του. Τότε πλησιάσας «Καλὴ 'σπέρα σας, κύριε,» λέγω αὐτῷ· «Καλὴ 'σπέρα,» ἀπαντᾷ φλεγματικῶς. Τῷ εἰπον ὅτι εἴμαι ξένος καὶ τὸν παρεκάλεσα νά με διαφωτίσῃ περὶ τοῦ μέρους εἰς ὁ εύρισκούνην. Μὲ ἐπληροφόρησεν ἐν συντομίᾳ περὶ δοσῶν τὸν ἡρώτησκ καὶ διὰ δύο κινήσεων τῆς χειρὸς ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν.

"Η θύρα ἔμεινεν ἀνοικτή. "Έκυψα τὴν κεφαλὴν ἐν αὐτῇ καὶ ἡρώτησα ἄν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέλθω. «Ἐπιτρέπεται, κύριε.»

"Ἐν ἀρχῇ ἐδειλίασκα κατόπιν σύμως εἰσῆλθον, θαρρήσας ἐκ τοῦ φωτός, ὅπερ διέγυσε παράθυρόν τι ἀνοιχθὲν μετὰ τὴν ἀποκύλισιν λίθου ὄγκωδους, ὅστις ἦν τὸ στύλωμα αὐτοῦ.

Πήτωμα τοῦ οἰκίσκου ἦτο τὸ ἔδαφος τοῦ Πλάστου. Ἐπὶ τοῦ πατώματος τούτου, τάπητος ἐπέχον θέσιν, ἐξηπλοῦτο λεπτὸν στρῶμα κονιορτοῦ, παχύτητος ἔως τεσσάρων δαχτύλων. Μυριάδες δὲ τινες ψυλλῶν, σμηνηδὸν ἐπιπεσοῦσαι, ἐμέλαναν τὴν λευκοειδῆ σκελέαν τοῦ γέροντος καὶ ἄγαν φιλοφρόνως τὸν ξένον ὑπεδέχθησαν.

Εις γωνίαν τινὰ ἔκειτο, καλῶς ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐστηριγμένη, τράπεζα τετράπους ποτέ· ταύτης ὁ εἰς τῶν ποδῶν εἶχε κάμψει τὸν αὐχένα πρὸ τῆς πολυγρονιότητος, ὁ ἕτερος εἰς βαθὺ εἶχε περιέλθει γῆρας καὶ οἱ δύο ὅλοι ἐνέτειν τὰς δυνάμεις των, ἵνα ὡς οἵον τε γενναιότεροι φανῶσιν.

Ὑψηλός τις σκίμπους ἴστατο παρὰ τὴν τράπεζαν, ἐπὶ δὲ ταύτης, στῖλθουσα ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων στρωμάτων τῆς λέρας, ποιμενική τις ταμβαχοθήκη, ἑρτάσασα τὴν πεντηκονταετηρίδα της βεβαιώς πολὺ πρὸ τῆς τοῦ κ. Σούτσου.

Ἐπὶ τοῦ λοιποῦ ἐδάφους ἔκειντο σαθραὶ τινες σανίδες ἔχουσαι ὡς ὑπόθαυτα πλίνθους καὶ λίθους, τὰ πάντα ἀτάκτως τῇδε κάκεῖσε ἐρριμμένα. "Αλλο ἔπιπλον οὐδέν.

"Η ἐπιφάνεια τοῦ τοίχου πᾶσα ἐκσημεῖτο δι' ἀτλαντοειδῶν ἀποξέσεων καὶ διὰ σοφιῶν ὅπῶν, ποικίλων διαστάσεων καὶ συγμάτων.

Τὸ κτίριον ἵτο σχολεῖον, ὃ δὲ γέρων, δημοδιδάσκαλος.

Πληγιάζει· ὁ γέρων διδάσκαλος πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀνευρίσκετ πλήρης γαρδαὶ τὴν ταμβαχοθήκην του καὶ ῥοφῆ μακαρίως γενναίαν δόσιν ταμβάκου. Ἰσχυρὸς πταρμὸς ἔξυπνησε τὰ νεναρκωμένα νεῦρά του. Καὶ τότε· «Γλίθον, μοὶ λέγει, ἐπίτηδες, μιᾶς καὶ ἡμισείας περίπου ὥρας ὅδὸν πορευθείς, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς τιμαλφοῦς ταύτης ταμβαχοθήκης μου, ἦν πρὸ δεκάδων τινῶν ἐτῶν μοὶ εἶχε δωρήσει πολύτιμος φίλος τότε ποιμὴν καὶ νῦν οἰνοπώλης, ὁ Λυκογάννης, καὶ ἦν πρὸ τινῶν ὥρων ἀπώλεσα. Εὔτυχῶς ὅμως οἶδον αὐτην. Καὶ ἀπὸ τοῦδε πείθομαι ὅτι υπάρχει θεία πρόνοια!»

Εἶτα ἔλκων ὄρμητικῶς τὸ συρτάριον τῆς τραπέζης, ἔξαγε φύλλα τινὰ χάρτου γειρόγραφα καὶ ύπερηφάνως μοὶ ἐγγειρίζει ἐν τούτων πρὸς ἀνάγνωσιν. Ἀναγινώσκω αὐτολεξεὶ ταῦτα· «Ἐν Στ. . . καὶ ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ. Η ἔξεταστική ἐπιτροπή παρατηρήσασα τοὺς ἐν τῷ σχολείῳ τούτων φητόντας μαθητὰς ἔκβετει ὅτι ἐκ τῶν ἐνγεγραμμένων ἐν τῷ ἐλέγχῳ μαθητῶν δέκα τρεῖς οἱ ἐπτά ησαν παράστασις καὶ οἱ διὰ πόντες οὓς ἔξετάσαντες ἀπεκρήθισαν εὐάρεστα καὶ ἀπελύθη ὁ Βασίλειος Σουρνῆς μὲ βα τὸνθιὸν ἀριστα δι' ἀνωτάτην σχολὴν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡθ-

» κήν ανάπλασην φερόμενος σεμνῶς καὶ εὐπρεπῶς, τὸ ήλικὸν δὲ
» αὐτοῦ ἔχει τὰς ἔξης ἐλείψης, ὅτοι Σανιδοπινάκων καὶ θρανο-
» γραφίων, ἔτι δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυγόντων μαθητῶν εἰσὶ ἐλά-
» χιστος. Πρὸς δὲ τὸν δημοδίδασκαλον Ἀναστάσιον
» P... ἐκφράζει τὴν πλήρει τοῦ αρέσκιαν τῆς διὰ
» τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ικανότητά του καὶ ὑποφα-
» νώμεθα. «Η ἐξεταστική ἐπιτροπή.» Οἱ τελευταῖοι οὖτοι λόγοι
τῆς ἐκθέσεως εὑφραινον τὴν καρδίαν τοῦ εὔσυνειδήτου διδασκάλου
πλεῖον ἢ ὀκάδες ρήτινίτου ἐκ τοῦ σίνοπαλείου τοῦ φίλου του Λυ-
χογιάννη, καὶ πλειότερον ἢ ὅσον τὰ παρόντα τοὺς ἀρειμανίους
βλαχοδημάρχους.

«Η ἐκθεσίς αὐτῇ ἵνα ἐκθεσίς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, γραφεῖσα
ἀναμφιβόλως, ὡς ἐφαίνετο, διὰ γειρᾶς τοῦ διδασκάλου καὶ ὑπο-
γραφεῖσα ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ὥν ἢ πα-
δεῖα συνεκεντροῦτο εἰς μόνην τὴν καρκινώδη ὑπογραφὴν των.

Παρεκάλεσα τὸν διδάσκαλον νά μοι δώσῃ ἀντίγραφον τῆς συ-
στατικῆς ταύτης ἐκθέσεως καὶ ἐκείνος προθύμως μοὶ ἔδωκεν αὐτὸ-
τοῦτο τὸ πρωτότυπον, εἰπὼν μοι ὅτι ἔχει πολλὰ τοιαῦτα διὰ τοὺς
φίλους τὰ διποτὰ ὄμοιόγραφα τῷ ἐχορήγησεν ἀσμένιος ἢ ἐξεταστικὴ
ἐπιτροπή.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς ἐμὲ εἶναι τοῦ λοιποῦ ἀγρηστον τὸ ἔγγραφον αὐτό,
ἐπιφυλάσσομαι νά τὸ πρωτόφερω δῶρον εἰς τὸν κ. Μανέταν.

Εἰς ἀντίθεσιν τῆς ἐκθέσεως ταύτης καὶ πρὸς ἀντιπαριθολήν
ἔαυτοῦ πρὸς τὸν προκάτοχόν του, μοὶ παρουσιάζει ἐτέρχην ἐκθεσιν
περὶ ἐκείνου, δην, τίς οἶδε, διὰ τίνος πολιτικῆς δυνάμεως ἐξηκόν-
τισεν ἐκεῖθεν ἀλλ' ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐκθεσίς, εἴχε δίκαιον. Ἰδού
αὗτη: «Πρὸς τὸν κύριον δίμαρχον...». Εἰτον φένετε πεπρομένον
» δύως διατελόντε εἰς κατοιγορίαν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καὶ καλ-
» πονοθεῦσει μετὰ την ὡς ἐκ τοῦτου ἀπολισθήν του εκ τῆς ὑπηρε-
» σίας δημοδιδάσκαλος Δ... νά. Ἐπανέλθη αὕτης εἰς τὴν ὑπηρε-
» σίαν πρὸς καταστροφὴν τῆς γεολέκης τῶν χορίων μας ὅστις ὑπὸ
» τὸ θράσος τοῦ ὅτι εἴτον φίλος τῆς Κυθεργήσεως ἔχει τὴν ὑπε-
» ρεσίαν του ὅλος παραμελημένην ἀσχολουμένος ὅτε εἰς τὴν θήραν,
» ὅτε πρὸς καλιέργειαν τῶν κτημάτων του, ὅτε ἐς ἀρρόκθινας καὶ

» γάμους του, στεές επισκέψεις καὶ ἀντεπισκέψεις τῶν ἐπὶ γυναικῶν
 » συγγενῶν του καὶ μῆ ἀρχοῦμενος εἰς ὅλὰ αὐτὰ ὑποβάλῃ τοὺς
 » πτωχοὺς καὶ ἐνδεεῖς μαθητᾶς διὸ τὴν ἀπότισην τῶν διδί:
 » κτρων, ἄτινα (δὲν δύναμαι εἶδω νὰ ἀναγνώσω μιαν λέξιν) παρ-
 » νόμως ἔνευ καταλόγου τῆς Ἐπιθεοριτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ
 » Δημοτικοῦ συμβουλίου ἂν καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκλησιαστι-
 » κῶν διόλα αὐτὰ τὸν ἐτημόρισεν πειθαρχικῶς διὸ προστίμου προ-
 » τάσι τοῦ Ἐπιθεοριτοῦ, ἀντὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ καθίκον του,
 » καὶ μετὰ τοῦτον ἐγένετο θρασιτέρος ἀναμηγγεῖς καὶ εἰς τὰς
 » βουλευτικὰς Ἐκλογὰς, καὶ τοὺς μαθητᾶς τὰ μικρὰ λέγωμεν πα-
 » διὰ νὰ μεταχυρίζετε δύο κατὰ συνέγειαν ἡμέρας πρὸς μεταφορὰν
 » πειναρίων καὶ ἀσφαλάκτων διὸ φοργυρὸν τῶν κήπων του μεθ' ὅλα
 » ταῦτα ὁ Διδάσκαλος οὗτος ἔχων ἐτερισμον μὲ τοὺς Ἐκδότας
 » διαφόρων βιβλίον ὑποχρεώνη συνεχῶς τοὺς μαθητᾶς νάγοραζουν
 » νέα βιβλία διὰ τὸν ἐπὶ τῆς διστυχίας τῶν γονέων των δὲν δύνοντε
 » νὰ πραξίσῃ. Τὴν καταστασην τοῦ σχολεῖου μας Κυρ. Δήμαρχε
 » γνωρίζετε καλίον τημῶν καὶ ἀπορρόμεν τίνος ἔνεκκα δὲν ἐλάβαται
 » τὴν δεουσαν πρόνιαν περὶ κλπ. κλπ. κλπ.."

Μέχρις οὐ ἀναγνώσω τὰς ἔκθεσεις ταύτας καὶ ὅλας παρομοίας
 ὁ ἥλιος εἴχε δύσει καὶ ἔπρεπε ν' ἀναγνωρίσω.

"Ηρώτησα τὸν διδάσκαλον διὰ τί τὸ σχολεῖον εὐρίσκετο τόσον
 μακρὺν τοῦ χωρίου καὶ μοι εἶπεν ὅτι πρότερον ἦτο γάνι ἐν ἐνερ-
 γείᾳ, ἀλλ' ἀπὸ τίνος χρόνου ἐγκατελείφθη, μεθ' ὁ ἐπῆλθεν εἰς τοὺς
 πρεσβοῦς δύο μικροσκοπικῶν χωρίων, δύο καὶ πλέον ὥρας ἀπ' ἀλ-
 λήλων ἀφισταμένων, ἡ σωτήριος ἴδια νὰ ζητήσωσι: τὴν ἴδρυσιν κοι-
 νοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου ἐν μεσαζόυσῃ, τινὶ μεταξὺ τῶν χωρίων θέσει.

"Η ἴδια ἐτέθη διὰ τίνων κομματαρχίσκων εἰς ἐνέργειαν καὶ ὁ
 χαλύβδινος τὸν χαρακτῆρα κ. Λουβάρδος, ὑπουργὸς τῆς Παιδείας
 καὶ φίλος τότε τῶν γραμμάτων, μετ' εὐλαβείας ἀνυποχρίτου καὶ
 κατανύξεως ἀπονηρεύτου τὴν αἵτησιν ἀκούσας, ἐκάμψθη καὶ συν-
 ἐστησε πάρκυτα τὸ ἐν λόγῳ σχολεῖον διπάνη τοῦ δημοσίου.

"Ως διάμεσος δὲ σταθμὸς καὶ κοινὸν τῶν παιδῶν ἐντευκτήριον
 ἔχριθη κατάλληλον τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο γάνι, ἐν τῷ ὅποιώ δια-
 πλάττοντα τῶν ἐλληνοποιῶν αἱ καρδίαι. Ἐξελθόντες τοῦ σχο-

λείου ἐπορεύθημεν τὴν εἰς τὸ χωρίον τῆς διαμονῆς μου. Ο διδάσκαλος οὐδεμίαν δυσκολίαν εἶχε νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, διότι ἦτο ἐλεύθερος παντὸς βίρους. Ἡτο δ' ἀκόμη καὶ γκαρσονάκι. Τὸ χωρίον, ἐν τῷ διέμενον, ἦτο τὸ ἔτερον τῶν ἐγόντων κοινὸν τὸ σχολεῖον.

Καθ' ὅδόν, ίκανὰ ὁ διδάσκαλος σπουδαιολογήσας, χωρὶς ν' ἀπομακρύνηται τῶν ἐκθέσεων τῆς ἑξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, μοὶ ἔδωκε τέλος ἐν κοντογίᾳ ἵδεαν τινὰ τῆς νέας μεθόδου, κατὰ τὴν ὅποιαν εἰς διδάσκαλος διδάσκει πολλοὺς μαθητὰς ἄνευ ἐρμηνευτῶν καὶ πρωτοσχόλων, ἄνευ θορύβου καὶ πατάγου, ἄνευ πινάκων καὶ βιβλίων, ἄνευ ἀβακίου καὶ κονδύλιου, σκέψης μελάνης καὶ γαρτίου, ἀλλὰ ἐποπτικῶς διὰ τῶν εἰκόνων τοῦ φασούλιου, τοῦ στιβαλίου κλπ. (διότι ποῦ θὰ εύρεθῇ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον!) ἀς εἰς μόνον ἔγει τὴν ίκανότητα ἐξ Εὐρώπης διὰ τοὺς εύνοοι μένους του ἀποκλειστικῶς νὰ προμηθεύῃ ὁ κ. Εἰδικὸς Ἐπιθεωρητὴς εἰς τὸ σχολεῖον...

Δυστυχῶς ὅμως, μοὶ λέγει ὁ διδάσκαλος, ἡμεῖς στερούμεθα τοιούτων προσόντων καὶ ἀποροῦμεν τοιούτου Προμηθέως· ἄλλως δὲν ἦξεύρω καὶ ἐγὼ τί θαύματα θὰ ἔθλεπες εἰς τὸ σχολεῖόν μου! Θὰ ἐδίδασκον τότε τοὺς μαθητάς μου πῶς ὁ Θεὸς βρέγει μὲ τὸ κόσκινον, θὰ τοὺς ἐδίδασκον ὅτι ὁ Χριστὸς οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ ἔνας ἄνθρωπος ὑπερόφρων, ὅτι ἡ ὁμορόελλα ἀνήκει καὶ εἰς τὰ τρία βασίλεια τῆς Φύσεως, ὅτι τὸ Θεσμολόγιον τοῦ κ. Βενθύλου εἶναι συντεταγμένον κατὰ τὴν νέαν μεθόδον, ὅτι... ὅτι... ὅτι... καὶ τέλος τότε δὲν θὰ ἥδυνάμην ν' ἀρνηθῶ καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νεαρᾶς ἀρχῆς ὅτι τὰ ιερὰ μαθήματα, ἡ γραμματική, ἡ ἀριθμητική κλπ. δέον νὰ ἐξοστρακισθῶσιν ὅλα ἐκ τοῦ Δημοτ. σχολείου καὶ ν' ἀντικατασταθῶσι διὰ τῆς Ἐριννυολογίας.

Καὶ εἰς ἀνώτερα! εὐγήθην τῷ διδασκάλῳ, τῷ ἐσφιγξα τὴν γεῖρα καὶ ἀπεγωρίσθην αὐτοῦ.

'Εν Τρ... τῇ 8 Ιουλίου 1877.

Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ.